

24.6.2021

Energiavirasto

Viite: 2114/400/2021

SÄHKÖN JAKELUMAKSUJEN HARMONISOINTI

Suomen Kiinteistöliitto ry kiittää mahdollisuudesta tulla kuulluksi.

Suomen Kiinteistöliitosta

Suomen Kiinteistöliitto ry (Kiinteistöliitto) on kiinteistönomistajien edunvalvoja ja kiinteistöalan asiantuntijaorganisaatio. Kiinteistöliittoon kuuluu 23 alueellista kiinteistöyhdistystä, joiden jäsenkunta muodostuu pääsiallisesti asunto-osakeyhtiöistä. Kiinteistöliiton jäsenkuntaan kuuluu myös mm. kuntien omistamia ja yleishyödyllisiä vuokraloyhteisöjä. Alueellisten kiinteistöyhdistysten jäsenistöön kuuluu yhteensä n. 30 000 asunto- ja kiinteistöosakeyhtiötä.

Lisäksi Kiinteistöliittoon kuuluu Suomen Vuokranantajat ry, jossa on jäsenenä noin 20 000 yksityishenkilöä tai muuta tahoa, jotka vuokraavat asuin- ja liikehuoneistojaan asunto- ja kiinteistöosakeyhtiöissä.

Jäsenkuntamme piiriin kuuluu arviolta noin 2 miljoonaa suomalaista.

Esityksen pääsisältö

Kommentoitavana on Energiaviraston luonnos harmonisoiduksi jakelumaksujen hinnoittelun rakenteeksi. Asiaa on valmisteltu Älyverkkofoorumin alatyöryhmässä. Luonnos pohjautuu alatyöryhmän loppuraporttiin, alatyöryhmän asiantuntijakuulemisiin ja keskusteluihin. Rakenteiden harmonisoinnilla on tavoitteena asiakaskeskeisten palvelujen kehittäminen, jota tällä hetkellä hidastaa verkonhaltijoiden erilaiset hinnoittelurakenteet.

Luonnoksessa esitetään vakioitavaksi verkkopalvelun jakelumaksun maksukomponentit, joita olisivat perusmaksu, tehomaksu ja energiamaksu. Lisäksi esitetään perusperiaatteet jokaiselle maksukomponentille, joita on noudatettava niiden suuruutta määritettäessä. Perusteiden osalta asiakkaat jaetaan kahteen ryhmään: sulakekoko enintään 63 A (ns. pienasiakas) ja yli 63 A (ns. teolliset asiakkaat). Esimerkiksi pienasiakkailla tehomaksun perusteena olisi ehdotuksen mukaan: *"Tehomaksun hinta määräytyy euroa per kynnyksen (5kW) ylittävä kuukauden kolmen suurimman tuntitehon keskiarvo kW."*

Jakeluverkkoyhtiön ei ole pakko käyttää kaikkia kolmea maksukomponenttia, eli jakeluverkkoyhtiö voi itse päättää, ottaako tehokomponentin käyttöönsä kaikille asiakkaille. Jos tehokomponentti otetaan käyttöön, olisi se tehtävä esityksen mukaisesti.

Energiavirasto antaa oman suosituksensa työ- ja elinkeinoministeriölle lainsäädännönvalmistelua varten kuulemisen päätyttyä.

24.6.2021

Kiinteistöliiton lausunto

Maksurakenteen harmonisointi on perusteltu ja kannatettava asia. Pidämme edelleen älyverkkotyöryhmän loppuraportin linjausta, jossa tehokomponentilla korvataan kiinteää perusmaksua, hyvänä. Kannatamme myös esityksen tehomaksun määräytymisperusteen määrittämistä kuukausittain.

Emme kuitenkaan kannata kokonaisuudessaan luonnoksen esitystä. Mielestämme esitetty asiakkaiden jako 'pien- ja teollisuusasiakkaisiin' suoraviivaisesti sulakekoon avulla ei todennäköisesti kohtelee tasapuolisesti erilaisia asumismuotoja ja tätä kautta asiakkaita. Mielestämme asuinkäyttöön tarkoitettuja rakennuksia ja niiden sähkökäyttöpaikkoja tulisi käsitellä myös tehokomponentin määräytymisperusteiden osalta samalla tavalla.

Seuraavassa on esitetty tarkempia perusteluita näkemyksille ja muutamia muita yleisiä huomioita ehdotuksesta.

Jako pienasiakkaisiin ja teollisiin asiakkaisiin

Ymmärrämme sulakekoon käyttämisen asiakkaiden jakoperusteena sen helppouden vuoksi. Poliittikatoimilla ollaan vahvasti ohjaamassa hyödyntämään taloyhtiöiden lämmityksessä lämpöpumppuja ja toteuttamaan sähköautojen latauspisteitä. Nämä kasvattavat merkittävästi sähkökuormaa ja mahdollisesti myös taloyhtiön sulakekokoja. Entistä useampi asunto-osakeyhtiö tulee luokitelluksi 'teolliseksi sähkökäyttäjäksi'.

Alatyöryhmän loppuraportissa todetaan (s. 5, luku 2.2): *"Tehomaksun määräytymisperusteessa on alatyöryhmässä esitettyjen näkemysten mukaan perusteltua olla toleranssia pienasiakkaiden osalta, koska heillä ei ole vastaavaa potentiaalia säännellä ja vaikuttaa sähkönkulutukseensa verrattuna suurempiin teollisiin sähkökäyttäjiin."*

Olemme samaa mieltä siitä, että pienasiakkailla on vähemmän potentiaalia ja kykyä vaikuttaa kulutushuippuihin. Ongelmaksi tässä kohtaa muodostuu se, että sulakekoon perusteella 'teollisiin sähkökäyttäjiin' voidaan lukea myös asunto-osakeyhtiö, joka on esimerkiksi toteuttanut latauspisteitä ja hyödyntää lämpöpumppuja. Useimmiten tällaisen asunto-osakeyhtiön potentiaali ja kyky vaikuttaa kulutushuippuihin on kuitenkin ihan yhtä hyvä tai huono, kuin vaikkapa maalämpöpumpulla ja sähkökiukaalla varustetulla omakotitalolla.

Alatyöryhmän loppuraportissa (s. 11, luku 3.2) on pohdintaa myös siitä, heikentääkö tehokomponentin ymmärrettävyyttä erot määräytymisperusteessa pien- ja teollisuusasiakkaiden välillä. Haluamme muistuttaa, että asunto-osakeyhtiössä voi muodostua tilanne, jossa taloyhtiön tehokomponenttia tarkastellaan 'teollisen' ja asuntojen (osakkaiden) osalta taas pienasiakkaiden määräytymisperusteen mukaan. Tällöin osakkaiden on oltava tietoisia sekä pienettä teollisten asiakkaiden tariffeista ja niiden perusteista.

24.6.2021

Älyverkkotyöryhmä edellytti loppuraportissaan, että ennen tehokomponentin harmonisointia ja käyttöönottoa on selvitettävä komponentin soveltuvuus eri asiakasryhmille. Edellä mainitut huomiot tuovat esiin sen, että älyverkkotyöryhmän linjaus ei toteudu täysimääräisesti, koska asunto-osakeyhtiöitä ei ole otettu huomioon vaikuttavuusarvioinnissa kattavasti.

Asiakasvaikutusten osalta alatyöryhmän loppuraportissa viitataan muun muassa Tampereen yliopiston erittäin hyvään ja ansiokkaaseen selvitykseen¹. Kyseisen selvityksen raportissa kuitenkin todetaan: ”Sähkön käyttäjien osalta on tapahtumassa suuria muutoksia mm. lämmitysratkaisujen (siirtyminen erilaisiin lämpöpumppuihin), oman pientuotannon (aurinkosähköjärjestelmät) ja verkosta ladattaviensähköautojen osalta. Osaltaan muutoksia kuormitusprofileihin aiheuttaa myös dynaamiset (spot-hinta pohjaiset) myyntituotteet ja tehopohjaiset verkkopalvelumaksut. Nämä muutokset eivät kuitenkaan vielä näy merkittävässä määrin nykyisessä tuntimittausaineistossa, ja siten nämä muutokset eivät näy myöskään nyt muodostetuissa tyyppikäyttäjien profiileissa.” On selvää, että pohdittaessa tariffirakenteen vaikutuksia pitäisi pyrkiä arvioimaan tilannetta myös lähitulevaisuuden ratkaisujen näkökulmasta. Muussa tapauksessa vaikutusten arvioinnit voivat olla vanhentuneita jo määräyksiä annettaessa, eli nyt asunto-osakeyhtiöiden arviointi jää puutteelliseksi. Tämä vuoksi mielestämme alatyöryhmän tehtävänanto, jossa tehtävänä oli vaikutusten arviointia eri sidosryhmille, ei ole myöskään täyttynyt.

Näin ollen olisi perusteltua käsitellä asunrakennuksia yhtenevällä tavalla ja tarkastella niiden tehokomponentin määräytymisperustetta samoin ehdoin. Muussa tapauksessa on tehtävä laajempi ja perusteellisempi vaikutusten arviointi ennen lainsäädäntömuutosehdotusten antamista.

Tehokynnys

Luonnoksessa ehdotetaan pienasiakkaille tehokynnykseksi arvoa 5 kW. Sen lisäksi, mitä edellä totesimme erilaisten asuinrakennusten omistajien yhdenvertaisesta kohtelusta, kannustamme vielä pohtimaan, onko yksi kynnysarvo hyvä ratkaisu. Tulisiko joustavuuden näkökulmasta olla yksittäisen lukuarvon sijaan vaihteluväli, josta kynnysarvo olisi jakeluverkon haltijan mahdollista valita ja mahdollisesti tätä kautta huomioida jopa erityyppiset asiakkaat.

15 minuutin taseselvitysjakso

Ehdotuksessa olisi ollut hyvä pohtia myös sitä, millä tavoin tuleva 15 minuutin taseselvitysjakso vaikuttaa harmonisointiin. Nyt jää esimerkiksi epäselväksi, onko tarkoitus siirtyä tulevaisuudessa käyttämään 15 minuutin jaksoa nykyisen tunnin sijaan huippukulutusta määritettäessä. Tästä olisi hyvä saada selkeä näkemys,

¹ [Valtakunnallisten tyyppikäyttäjämäärittelyiden päivittäminen ja hyödyntämisen periaatteet verkkopalvelumaksuihin liittyvissä tarkasteluissa, Tampereen yliopisto, helmikuu 2019.](#)

24.6.2021

jotta esimerkiksi tulevissa asunto-osakeyhtiöiden taloteknisissä uudistuksissa asia voidaan ottaa suunnittelussa huomioon.

Viestintä

Kuten monessa yhteydessä on noussut esille, on ennakoiva ja selkokielineen viestintä avainasemassa energiamurrosta tehtäessä. Tehomaksu on yksi palanen tässä murroksessa. Näin ollen on tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että pienasiakkaita (ml. asunto-osakeyhtiöt) saadaan hoksautettua tehoajatteluun. Tällöin yksi tärkeä asia olisi se, että oma kulutushuippu (suuruus ja ajankohta) olisi helposti nähtävissä jo ennen kuin tehomaksukomponenttia olisi otettu käyttöön, esimerkiksi jakeluverkkoyhtiön nettipalvelun kautta.

Tiedostamme, että alatyöryhmän loppuraportti ei ole suunnattu suoraan tavallisille sähkökäyttäjille. Haluamme kuitenkin muistuttaa, että asunto-osakeyhtiöiden tapauksessa tuskin kukaan taloyhtiöväestä tunnistaa itseään 'teollisuus asiakkaaksi', vaikka sulakekoko olisikin suurempi kuin 63 A. Lähtökohtaisesti he arvioivat ja vertailevat omaa asumistaan ja asumiskustannuksiaan muihin asumismuotoihin, kuten esimerkiksi pientaloihin.

Kunnioittavasti,

SUOMEN KIINTEISTÖLIITTO RY

Petri Pylsy
johtava asiantuntija (energia ja ilmasto)